U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **A. V.**, zastoupeného Mgr. Vítem Biolkem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Bohuslava Martinů 1038, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 2. 2012, č. j. 32 Az 13/2011 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupkyni žalobce Mgr. Vítu Biolkovi **se určuje** odměna za zastupování ve výši 2880 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 14. 4. 2011, č. j. OAM-1-698/VL-10-P07-2007 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 28. 2. 2012, č. j. 32 Az 13/2011 - 47, zamítl.

V odůvodnění rozsudku krajský soud konstatoval, že azylové důvody podle § 12 zákona o azylu jsou taxativní a nelze je rozšiřovat. Žalobce své potíže v zemi původu spojoval s událostmi v roce 1999, kdy pracoval jako člen ochranné služby premiéra Vazgena Sarkisjana, který byl, spolu s dalšími politiky, zavražděn na půdě parlamentu, a žalobce byl nucen k přiznání, že se na vraždě těchto osob podílel. Krajský soud připomněl, že totožné důvody žalobce uváděl již ve své první žádosti o udělení azylu v roce 2005, přičemž nebyl úspěšný, a to ani v rámci soudního přezkumu. Krajský soud zhodnotil, že

žalovaný se případem žalobce podrobně zabýval a posoudil jeho azylový příběh na pozadí objektivních informací o situaci v zemi původu. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 12. 2010 se například podává, že vyšetřování atentátu z roku 1999 je uzavřeno a odsouzený pachatel N. U. je ve vězení; žalobce nedoložil, že by v zemi původu došlo k obnově trestního řízení s pachateli atentátu. Krajský soud poukázal na to, že žalobce zemi původu opustil až v roce 2005, a přitom za celou dobu jeho pobytu ve vlasti nebyl z ničeho oficiálně obviněn, stíhán ani odsouzen, dál pracoval jako člen ochranné služby politiků a působil v mírových jednotkách OSN. Obavy žalobce, že by i po tolika letech mohl mít potíže s arménskými bezpečnostními složkami, označil krajský soud za nadhodnocené a nepodložené. Poukázal i na to, že žalovaný vyhodnotil jednání členů arménských bezpečnostních složek, tj. opakované výslechy žalobce bez předvolání, jeho bití a odvážení na neznámá místa, jako překročení pravomoci těchto osob; žalobce se ovšem na nikoho se žádostí o pomoc neobrátil. Nově žalobce uvedl, že důvodem jeho obav je dopis od jeho matky, ve kterém byl varován, aby se nevracel do vlasti, neboť se na něj ptají neznámé osoby a před jejich domem stojí neznámá auta. Takový důkaz není, podle krajského soudu, způsobilý prokázat, že o žalobce mají neustálý zájem arménské bezpečnostní složky. Krajský soud uvedl, že základní pohnutkou žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha o legalizaci pobytu, což i opakovaně přiznal. Odkázal tak žalobce na režim zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský soud se tak ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b), § 13 a § 14 zákona o azylu. Pokud jde o doplňkovou ochranu podle § 14a citovaného zákona, krajský soud naznal, že žalovaný k posouzení této otázky shromáždil aktuální informace o situaci v zemi původu a konfrontoval je s azylovým příběhem žalobce. V řízení pak nebylo prokázáno, že by žalobci v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání. V Arménii v současné době neprobíhá mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt a vycestování žalobce nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR. Krajský soud připomenul, že obava žalobce z toho, že bude vystaven zájmu státních orgánů, je z důvodu značného časového odstupu nereálná.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Z obsahu kasační stížnosti je však zřejmé, že stěžovatelem jsou tvrzeny jen důvody ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je ovšem věcí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že podle § 12 písm. b) zákona o azylu je jedním z důvodů pro udělení azylu odůvodněný strach z pronásledování z důvodu politického přesvědčení. Dále stěžovatel odkázal na § 2 odst. 8 zákona o azylu, v němž je definován pojem *pronásledování* jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, která jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány, stranami nebo organizacemi ovládajícími stát. Za pronásledování se

považuje i jednání soukromých osob. Stěžovatel má za to, že předložil dostatek důkazů o tom, že byl v zemi původu pronásledován, a je přesvědčen, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky celého řízení. Je totiž zcela evidentní, že stěžovatel by byl v případě svého návratu do země původu pronásledován za čin, který nespáchal, a to z důvodu svého politického přesvědčení a z důvodu, že byl členem ochranné služby premiéra Vazgena Sarkisjana.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Pokud jde konkrétně o stěžovatelem tvrzené důvody jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tj. že byl pronásledován arménskými bezpečnostními složkami poté, co byl zavražděn premiér Vazgen Sarkisjan, jehož měl chránit jako člen jeho ochranné služby, lze k tomu uvést, že je třeba rozlišovat mezi tím, zda byl postup bezpečnostních složek vůči stěžovateli veden z azylově relevantních důvodů či nikoliv. Stěžovatelova argumentace a tvrzení, že tuto otázku žalovaný špatně vyhodnotil, není na místě, neboť primárně stěžovatel vůbec nebyl pronásledován z důvodu, který by mohl být podřazen pod § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu.

Zde lze připomenout závěry Nejvyššího správního soudu, které byly vysloveny v řízení o přezkumu stěžovatelovy první žádosti o udělení azylu, která byla podána v podstatě z totožných důvodů. Zdejší soud v usnesení, ze dne 25. 4. 2007, č. j. 6 Azs 172/2006 – 74, kterým stěžovatelovu kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, konstatoval, že *„vlastním azylovým důvodem stěžovatele byla skutečnost, že po zavraždění arménského premiéra, pro kterého pracoval jako člen jeho ochranky, upadl do podezření z účasti na jeho vraždě, byl opakovaně předvoláván, vyslýchán, zadržován a odváděn k výslechům a dostal se do špatného psychického stavu. Ačkoliv nebyl z trestného činu obviněn, rozhodl se*

opustit vlast. Nutno konstatovat, že obava z případného trestního stíhání není azylovým důvodem (...). Touto otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval jednotně a vnitřně bezrozporně v řadě svých předchozích rozsudků. Je možné odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 396/2005, nebo sp. zn. 2 Azs 28/2005. Podle citovaných rozsudků není strachem z pronásledování obava stěžovatele založená na tvrzení, že by mohl být vyšetřován, či trestně stíhán bez toho, že by byl naplněn některý z taxativně vymezených důvodů pro udělení azylu, skutečnostmi zakládajícími pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu zákona o azylu."

Obdobně lze odkázat i na rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 301/2004 – 76, ze kterého se podává, že „*postup státních orgánů v zemi původu v souvislosti s vyšetřováním závažné trestné činnosti, kterému byl stěžovatel po omezenou dobu vystaven, nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 12 ve spojení s § 2 odst. 6 ZA, a to zejména tehdy, pokud toto vyšetřování bezprostředně následovalo po trestné činnosti, vztahovalo se i na jiné podezřelé osoby a jestliže neexistuje indicie, že by postup státních orgánů byl primárně ovlivněn rasou stěžovatele, jeho náboženstvím, národností, jeho příslušností k určité sociální skupině nebo skutečností, že stěžovatel zastává určité politické názory.*" Nejvyšší správní soud též setrvale judikuje, že žadatel o mezinárodní ochranu musí prokázat, že se proti (tvrzenému) pronásledování pokusil hledat ochranu u orgánů veřejné moci v zemi původu. Tento požadavek je logický a jakkoli bývá obvykle spojován s nezákonnou aktivitou soukromých osob (zločinecké struktury apod.), vztahuje se nepochybně i na případy, kdy má být původcem pronásledování konkrétní mocenský orgán. Pouze za situace, kdy žadatel prokáže, že byl skutečně takovým orgánem pronásledován a že mu proti tomuto počínání nebyla poskytnuta ochrana jiným orgánem státu, u něhož se jí dovolával, lze uvažovat o udělení mezinárodní ochrany jiným státem (obdobně též například rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41.

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46, se pak podává, že „*hrozbu pronásledování nevytváří sama o sobě skutečnost, že proti žadateli o udělení mezinárodní ochrany může být v zemi původu zahájeno, nebo dokonce již bylo zahájeno, trestní stíhání v právním a institucionálním prostředí nedosahujícím běžné úrovně západních právních států. Takový komfort v poskytování azylové ochrany je totiž nemyslitelný, neboť by v podstatě znamenal, že každému trestně stíhanému v zemích, kde úroveň ochrany lidských práv nedosahuje západních standardů, má být poskytnut azyl. (...) Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu. Např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů.*" Žalovaný, v souladu s tímto

názorem, vyhodnotil potíže stěžovatele jako důsledky vyšetřování atentátu na politické činitele v zemi původu, při kterém se arménské bezpečnostní složky sice dopustily vůči stěžovateli překročení své pravomoci, avšak neshledal, že by toto jednání bylo vedeno z azylově relevantních důvod dle § 12 zákona o azylu. Pokud stěžovatel v této souvislosti v kasační stížnosti tvrdil jako azylový důvod, že byl pronásledován z důvodu svého politického přesvědčení, jde o námitku nepřípustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel řádně a včas neuplatnil v žalobním řízení, ač tak učinit mohl. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel při pohovoru dne 25. 11. 2010 výslovně vyloučil, že by jeho potíže mohly souviset s jeho členstvím v politické straně premiéra Sarkisjana.

Poukaz stěžovatele na to, že za pronásledování se považuje i jednání soukromých osob, vyhodnotil Nejvyšší správní soud jako námitku příliš obecnou, než aby mohla být věcně projednána. Nadto jde o novou tvrzenou skutečnost, ke které se v řízení o kasační stížnosti nepřihlíží (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Za obdobně zcela neprojednatelnou námitku, pro její nekonkrétnost, považuje Nejvyšší správní soud tvrzení stěžovatele, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky celého řízení.

Obecně Nejvyšší správní soud odkazuje i na závěry uvedené v jeho rozsudku ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dle kterého *„absence tvrzení azylově relevantních skutečností ze strany žadatele o azyl může být jen stěží nahrazována zjištěními správním orgánem jinak získanými (...) Pokud však žadatel o azyl žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů vystaven není (resp. nemůže mít z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach), nebo takové skutečnosti ani netvrdí, pak přes skutečnost, že pochází ze země, která je (...) problematická, nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu.“*

Stěžovatel rovněž v obecné rovině uváděl, že se v případě svého návratu do vlasti obává, že bude pronásledován za čin, který nespáchal. Tato argumentace směřuje do roviny podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Při nedostatku konkrétní argumentace stěžovatele v tomto směru, Nejvyšší správní soud alespoň ověřil, že žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečným způsobem odůvodnil, že nebezpečí vážné újmy stěžovateli nehrozí. Tyto závěry aproboval i krajský soud a Nejvyšší správní soud neshledává žádné důvody, proč by je měl zpochybnit. Ustálená judikatura zdejšího soudu k § 14a zákona o azylu (viz například rozsudek ze 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod 1849/2009 Sb. NSS) předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena pouze pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud neshledal odklon od judikatury ze strany krajského soudu ani neshledal jeho závažné procesní pochybení, a stěžovatel sám žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Krajský soud stěžovateli k jeho žádosti ustanovil pro soudní řízení zástupce z řad advokátů, jehož zastupování pokračovalo i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 8, *in fine* s. ř. s.); náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 a § 120 s. ř. s.). Náklady řízení o kasační stížnosti spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 2400 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně činí 480 Kč. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. října 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu